

per virgam et baculum investiebant Episcopos. 3°. Quin et jus eligendi Pontifices concessum ab HADRIANO I. CAROLO M., a NICOLAO II. HENRICO IV., et a LEONE VIII. OTTONI III. 4°. Juxta BARONIUM an. 359. Reges constituerunt Episcopos; MARTELLUS et PIPINUS in Gallia, CAROLUS M. in Germania; ergo.

R. Ad 1. D. A. Hoc jus confirmandi exercuerunt per violentam usurpationem, vel per delegationem factam ab Ecclesia ad hujus periculum averendum C. ex jure regio ac proprio N. Summi Pontifices primis quinque seculis, prout notat PAGIUS, eligebantur sine consensu, consultatione aut confirmatione Imperatorum: Seculo V. SIMPLICIUS Regem Italiæ monuisse dicitur, ut deinceps in Pontificum electione consultatio regia interveniat ad cavendas turbas: Seculo VI. THEODORICUS et alii hoc qualicumque jure abusi, potestatem confirmandi electionem Pontificiam sibi arrogarunt, una cum exactione multæ pecuniæ, qui mos aliquoties tamen interruptus tenuit ad medium Seculi VIII, GREGORIO M. in Ps. 5. pœnit. id deplorante. Exinde ob acerbiteriam temporum electio Pontificis saltem debuit significari Imperatori ante consecrationem, ad Seculum XI. sub. GREG. VII.; ergo cum hic intervenit cæsareus pro diverso tempore diversus, nec constans fuerit, rite inferitur, eum nec jure divino, nec regio debitum aut necessarium fuisse.

Ad 2. D. A. Investiebant Episcopos per virgam et baculum vel ex potestate delegata, vel præcise ad significandam traditionem regalium C. jure regio, vel ad significandam collationem jurisdictionis sacræ, aut necessariam confirmationem N. Si vero ita investiebant, mero id facto, non jure, proin illegitime præstitum; hinc per Concilium Later. III. et Concordata Germaniæ effectum, ut deinceps non nisi per sceptrum Episcopis regalia conferrentur.

Ad 3. Potestas ab HADRIANO et LEONE concessa figmentum est schismaticorum; vide BARON. an. 774. et 964. Idipsum a NICOLAO factum negant S. ANSEL. et PETRUS DAM.

Ad 4. BARONIUS ibidem ostendit jus constituendi Episcopos mere præsumptum a Regibus fuisse, orta sub MARTELLO tanta rerum confusione, ut laici adeo sibi vindicarent Episcopatus. PIPINUS et CAROLUS M. tum ob temporum acerbiteriam, tum ob insignia in Sedem Romanam et Religionem merita a Pontifice obtinuerunt jus nominandi Episcopos. Si quando designationes Episcoporum a Regibus factæ antevolarunt concessionem Papæ postmodum secutam, id facti tantum, non juris erat.

Inst. 3. Imperatores in causis ecclesiasticis delegarunt judices, uti CONSTANT. M. in causa Cæciliani adversus Donatistas; imo LEO IV. a LUDOVICO Imper. expetiit judices, quorum sententiæ paritutum se promisit; ergo exercuerunt jurisdictionem ecclesiasticam.

R. Ad 1. D. A. Delegarunt judices jure ordinario ac dominationis N. jure extraordinario ac protectionis Tr. CONSTANTINUS M. causam Donatarum contra Cæcilianum Episc. Carthag., quia, ut ait S. AUG. ep. 166. *non est ausus de causa Episcopi judicare*, demandavit MELCHIADE, qui habito Romæ Concilio damnavit Donatistas, et Cæcilianum absolvit. Verum quia huic sententiæ reclamarent, cum consensu SYLVESTRI P. eos remisit ad Synodum pleniorem Arelatensem: cum ne hujus quidem sententiæ acquiescerent, omnino cupiens totam impudentiam cohibere CONSTANTINUS, iis vehementer reprehensus indulsit novos judices ecclesiasticos, quibus et ipse cessit ut de illa causa post Episcopos judicaret, a SS. Antistibus postea veniam petiturus;

ergo ipse Imperator hanc quantulamcumque usurpationem ceu illegitimam agnovit, nec ab omni peccato immunem.

Ad 2. LEO IV. se tantum subiecit judicio discretionis, non coactivo Imperatoris; vide can. 41. *Nos si in competenter*. Caus. 2. q. 7.

Inst. 4. Imperatores convocarunt Concilia, Nicænum CONSTANTINUS M., Constantinopolitanum I. THEODOSIUS senior, Ephesinum THEODOS. junior. Chalcedonense VALENTINIANUS et MARCIANUS, suaque auctoritate decretis Conciliorum tribuerunt vim decisivam, teste S. HIER. L. 2. cont. Ruffin. et NICOLAO in ep. ad Mich.; ergo supremam jurisdictionem in sacra obtinuerunt. Conf. Concilia primum haberi cœpta, dum regnare cœperunt Imperatores christiani, manifesto indicio, significant jus convocandi Concilia esse penes Imperatores; quin et LIBERIUS teste Theodoret. L. 2. concessit, hanc esse potestatem Imperatoris; ergo.

R. D. A. Convocarunt Concilia jure regio et auctoritate præsidis vel iudicis N. jure delegato, et auctoritate protectoris vel vindicis C. Nequidem sacerdotes veteris legis convocari solebant a suis Regibus ad decidenda dubia Religionis, sed amicebilitate ad quasdam solemnitates cultus divini invitabantur. In N. L. *Concilium Hieros.* statim initio Ecclesiæ convocatum et celebratum ab Apostolis sine ullo Principis interventu, qui primis tribus seculis nulli erant in Ecclesia. Nicænum a SYLVESTRO et CONSTANTINO congregatum esse, habetur ex Synodo VI. Act. 18. Ad Constantinopolitanum I. Patres convenerunt jussu litterarum, quas DAMASUS ad THEODOSIUM dederat, prout Patres congregati testantur in epist. ad Papam, teste Theodoret. L. 5. Hist. Ephesinum congregatum esse industria CYRILLI, qui legatus fuit Sedis Apost., exhibent litteræ CÆLESTINI ad Cyrillum. Ad Chalcedonense, ut veniret et Synodum haberet, aut saltem quid agi velit rescriberet, LEO P. rogatus per litteras a MARCIANO fuit; ergo priora Concilia non sunt convocata sine consensu et auctoritate Pontificis, quin et in iis suprema potestas Papæ summopere commendabatur. Posteriora vero, et plura quidem Concilia sola Pontificis auctoritate congregata esse consentiunt omnes.

Quod vero primis temporibus Imperatorum opera desideraretur ad Concilia generalia, inde fuit, tum quia vigeat lex Imperialis prohibens frequentes sine auctoritate Cæsaris conventus hominum ob metum seditionis; tum quia non nisi in urbe Imperiali et publicis sumptibus, præsertim quoad transvectiones Episcoporum celebrari poterat, ac proin annuente et favente Cæsare; tum quia conveniens erat, Imperatores non esse ignaros legum ferendarum, siquidem terror potestatis secularis earumdem observationem fortiter urgeat, et conspiratio Sacerdotii ac Imperii ad pacem publicam conferat plurimum. Aliud sane S. HIER. et NICOLAUS P. non asserunt, et ille quidem de illis temporibus aperte loquitur, queis revera ex consensu Papæ Cæsares Concilia convocabant. Atque his minime interfuerunt Cæsares tanquam iudices aut præsidis, quod nullo facto nullove jure probari potest, sed duntaxat ceu defensores ac protectores, qui ad summum sessionis honore præcesserint.

Ad Conf. N. vel D. A. CONCILIA non sunt habita ante regnantes Imperatores christianos ob defectum auctoritatis N. opportunitatis C. atque ideo etiam Imperatores christiani ad convocanda Concilia sunt implorati, ut dictum supra. Dein Jerosolymis jam tum tempore Apostolorum habitum est Conci-

LIUM. In toto autem Dialogo LIBERI non reperitur illa potestas concessa Cæsari tanquam propria, sed ab ariano Imperatore solum petitur, ut fiat Synodus, quæ ipso invito fieri non potuit.

Inst. 5. Imperatores sanxerunt leges de vita et moribus, ordinatione et jurisdictione Ministrorum Ecclesiæ, de disciplina, Sacramentis et fide, uti patet ex *Libris Carolinis* de imaginibus, ex *Decretis* CHILDERICI et PIPINI, ex *Capitulari* CAROLI M., et ex *Constitutione* LUDOVICI PII, ac tandem ex *Constitutionibus* JUSTINIANI; ergo exercuerunt jurisdictionem sacram.

R. D. A. Sanxerunt leges ex jurisdictione sacra sibi propria N. delegata, et tanquam defensores fidei aut disciplinæ *subd.* ita ut eorum sanctiones vim suam haberent ab Ecclesia C. secus N.

Hinc 1°. antiquitas *Libros Carolinos* plane ignorat, testante ADRIANO P., et demonstrante SCHWARZIO S. J. eos, excepto capite ultimo, non esse CAROLI M., minus Concilii Aquisgr.

2°. Decreta CHILDERICI et PIPINI, si ulla ipsis fides habenda, quam negat Vitriarius, reipsa sunt condita ab Episcopis, et plane coincidunt cum decretis Concilii Germanici. Dum a PIPINO dicuntur obtinuisse vim legis publicæ, id solum probat curam pro sacris.

3°. Capitula CAROLI M. et LUDOVICI PII non nisi veterum Conciliorum canones sunt a CAROLO in unum volumen collecti: si qua etiam nova contineat, ea non sine nutu et permissione Episcoporum addita sunt, teste BENED. Levita Capitularium collectore; imo LUDOVICUS L. 7. cap. 263. ait, *omnia statuta contra Apostolica decreta nullius roboris esse*: et CAROLUS M. L. 1. c. 38., L. 5. c. 157... potestatem sacram Pape ac Episcoporum multoties confirmat; id ergo fecere Reges, ut legibus ecclesiasticis, sicut nunc Principes præceptis naturalibus ac divinis, auctoritatem quoque civilem ac vindictam adjicerent; ex quo constat, quod Imperatores ac Principes non meros præcones et cano-ni executores constituantur.

4°. JUSTINIANUS vel novas leges non tulit juxta Novell. 83., vindex potius antiquitatis et disciplinæ ecclesiasticæ assertor: vel si quas de novo condidit, eas habuit ab Episcopis præformatas juxta Novell. 42., earum promotor et executor, uti ipse BOEHMERUS fatetur: vel lapsus in hæresin de incorruptibilitate carnis Christi ante resurrectionem, sacra profanis miscuit, jure in Clerum et Ecclesias sibi arrogato, prout cum aliis BIXUS censet; quacumque vero ratione leges ecclesiasticas tulerit, eæ vim obligandi prius non obtinebant, quam ab Ecclesia etiam occidentali receptæ et approbatae, de quo testantur GREG. M. L. 11. ep. 52., JOAN. VIII. ep. 163., HINC MARUS et Ivo Carnot.

114. *Obj. II.* Imperatores, CONSTANTINUS M., ARCADIUS, VALENTINIANUS, JUSTINUS et SIGISMUNDUS indulserunt libertatem circa Religionem, prout testantur Euseb., Niceph., Sozom., Annales Bohemici etc.; ergo exercuerunt potestatem spiritualem.

R. D. A. Indulserunt eam, ut licitam approbando N. ad tempus tolerando, ex summa necessitate, et ad evitanda majora mala C. Antecessores horum Imperatorum fuere tyranni et infideles, non ergo potuit immensa fere copia hæresum et superstitionum simul et semel aboleri, nisi cum præsentis periculo eradicandi etiam portionem exiguam fidelium; promovit autem ejusmodi indulta consiliariorum pseudo-politica, pios alias Cæsares eo adigens,

ut plus quam vellent erroribus publicis indulgerent, nec non interminatio THEODORICI Italiae Regis de evertenda radicitus religione orthodoxa per Italiam. SIGISMUNDUS alias zelosissimus, sed WENCESLAI IGNAVI successor alia ratione non poterat Regnum Bohemicum ab hæresi, tyrannide summaque impietate turbulentiissimum ad quancumque tranquillitatem reducere, prout testantur *Scriptores Bohemici*. Vindices ergo et protectores se præstiterunt; permittendo minus malum, ne tota religio everteretur.

Inst. 1. CAROLUS V. et FERDINANDUS Impp. Confessionistis anno 1553. per Pacem Religiosam concesserunt libertatem religionis, quæ anno 1648. extensa fuit ad Calvinistas, quamvis utraque secta a religione Catholica unice vera esset aliena, suspensa insuper jurisdictione Pontificia, et summa sacrorum potestate vel attributa, vel restituta Protestantibus; ergo non tam protectores, quam legislatores in sacris fuerunt.

R. Ad 1. D. A. ut ante, saltem quoad Pacem Religiosam. Res tota reducitur ad casum extremæ necessitatis, qualis utrum illo tempore fuerit, *questio facti* est, quæ cum hodie nec utiliter, nec satis provide decideretur, tutius Deo æquissimo rerum omnium arbitro relinquitur. Initio quidem illa permissio religionis Lutheranae fuit temporaria, et in terris solum Protestantibus, nec sine omni spe componendæ per Concilium Religionis; dein vero cum CONFSSIONISTÆ his non contenti iterato negarent subsidia contra Turcas, novaque dogmata spargerent, et contumelias in Pontificem, Cæsarem, et alios Imperii Status cumularent, neque electionem FERDINANDI Regis ratam habere vellent, plura ipsis concessit Cæsar contra voluntatem, et præter consensum Statuum Catholicorum. Excitato rursus bello Imperator ad *Transactionem Passaviensem* compellitur, postea vero etiam ad *Pacem Religiosam*; ac demum post tricennale bellum eo per foederatorum arma res perducta; ut eorum vota secundum omnem fere extensionem implerentur, CALVINISTIS tamen etiam sub schemate prætenso Confessionis Augustanae receptis.

Cum ergo adhibitis frustra omnibus aliis remediis, ad impediendum majus malum hæc indulgentia etiam absoluta, etiam juramento firmata, tanquam necessaria visa fuerit Imperatoribus, exinde potius temporis acerbitas, et Protestantium obstinatio, Cæsarem vero in Deum et in Religionem pietas, prudentia, animique constantia commendatur, quæ humanitus loquendo nihil aliud superesse vidit, ad impendentem Germaniæ ac veræ Religionis ruinam pro viribus sublevandam, maxime cum pacis hujus tabulas CAROLUS manu propria subscripserit nunquam, FERDINANDUS autem cum lacrymis signaverit. Imo ne in tali foedere, quod Ecclesiæ præjudiciosum *indirecte* saltem versatur circa materiam spiritualem, quidquam decerneretur inconsulto Pontifice, hunc fuisse requisitum scriptores existimant, consensum vero nunquam datum, uti PAULUS III. in Bulla indictionis Concilii TRID. diserte ostendit.

Ad 2. Jurisdictio Pontificis et Episcoporum nec in P. R., nec in P. W. sublata, sed tantum suspensa fuit, seu *jussa est quiescere*; et quidem vi P. R. quoad fidem, religionem, ministeria, ritus et ordinationes ecclesiasticas in addictis Confessionis Augustanae: vi P. W. quoad omnes suas species: vi P. R. respectu Statuum præcisæ: vi P. W. etiam respectu subditorum. De jurisdictione dominorum territorialium, quod et hæc fuerit suspensa, ita ut

subditos in exercitio religionis suæ et sacrorum plane independentes relinquere debeant, nullibi in uno alterove pacis instrumento reperitur.

Inst. 2. Si fœdus ab Imperatoribus initum cum A catholicis in Pace tum R. tum W., nec irritum nec illicitum fuit, ac sine usurpatione juris sacri; ergo Pontifices non potuissent, nec debuissent fœdus illud improbare: aut si hoc fœdere inito standum est Catholicis, Pontificum protestatio nec *justa* erit, nec *efficax*.

R. 1. Sicut fœdera publica gentium jure introducta, et quidem ob communem necessitatem, stricte observari debent, quia alias pax nulla consistere posset, de qua prius non cogitatur, quam dum pars altera valde attrita duras conditiones pacis inire debet; ita fœdus etiam cum acatholicis initum omnino servandum est, utpote initum inter compaciscentes, qui solum Deum et gladium superiorem habent, quos inter et ipse Imperator, licet alias cæteris Statibus superior, compartem egit: non enim *exceptio vis et metus* irritat pacta inter gentes liberas, ne parti antea prostratæ recuperatis viribus fas sit rumpere fœdus et cruenta rursus bella movere: non etiam *exceptio usurpatæ potestatis sacræ*, quia Imperatoribus incumbit munus advocatiæ, vi cuius periclitantem Ecclesiam defendere oportet, ac mediis quidem ad hunc finem unice necessariis, ejusmodi tum temporis, quo nihil contra Protestantes exterorum fœderibus nixos, armisque longe superiores immensa etiam sanguinis et pecuniarum profusione evinci poterat, cum manifesto totius reipublicæ orthodoxæ periculo, erat permissiva Catholicorum indulgentia, qua bona quedam ecclesiastica sub certis limitationibus, uti et modificatam prætenorum sacrorum suorum libertatem Protestantibus relinquere, ne demum omnia cedere cogerentur.

R. 2. *Justa* tamen fuit Pontificum *protestatio*, quia in utroque fœdere transactum de suspensa jurisdictione ecclesiastica, de possessione ac retentione bonorum ecclesiasticorum etc.; quin et *efficax*, quia ea stante Protestantes nullo unquam tempore aut usum juris obtinebunt in bona ecclesiastica, aut viam legitime præscriptionis. De his vide *JCTOS* et *CANONISTAS*. De potestate legifera ecclesiastica dictum satis: de legibus vero ecclesiasticis distinctius et copiosius agunt juris sacri interpretes: juvat tamen discutere hic epistolas Decretales veterum Pontificum, quarum multiplex per Theologiam mentio recurrit:

ARTICULUS VII.

DE EPISTOLIS DECRETALIBUS VETERUM PONTIFICUM ANTE SIRICIUM.

115. *Nota.* A CLEMENTE I. ad DAMASUM usque Ecclesiam rexere Romani Pontifices circiter 55.; horum epistolæ Decretales aliquæ referuntur a SS. Patribus, plurimæ extant in collectione Canonum, quam primo Isidorus Mercator sub finem seculi VIII., tum Ivo Carnotensis, qui obiit anno 1114., demum Gratianus anno 1151. ediderunt. Illas, quæ a SS. PP. aut veteribus historiæ Eccl. scriptoribus traduntur, genuinas esse indubium est: sunt autem præter geminas CLEMENTIS I. litteras epistolæ CORNELII apud Cyprianum, JULII I. apud Athanasium, LIBERII apud Hilarium, DAMASI apud Hieronymum et Theodoretum. De aliis Decretalibus ante SIRICIUM P., quas

prædicti Canonum editores publicarunt, merito dubitatur, an sint genuinæ, et passim asseritur, quod sint *pseudepigraphæ*. Primus hisce Decretalibus Seculo IX. derogare visus est HINCMARUS Metropolita Remensis, dum nepoti suo Laudunensi Episcopo, vi prædictarum Decretalium, Metropolitanæ subjectioni se subducere conanti responderet, magnum esse discrimen inter Decreta INNOCENTII, LEONIS et GELASII, utpote Conciliorum præscriptis conformia, ac inter dictas epistolas canonibus Conciliorum haud parum adversantes: lisdem postmodum plures Galliæ Episcopi minus auctoritatis inesse contendebant, at ex eo solum, quod *Codici Canonum* non essent insertæ: Seculo XV. WICKLEFFUS, MAGDEBURGENSES, BLONDELLUS, aliique Protestantes easdem impugnarunt, non tantum ut pseudepigraphas, sed etiam ut falsas et *seducentes a fide*.

Demum ævo hoc nostro eas negant esse genuinas CRITICI fere omnes, quibus jam tum Baronius, Bellarminus, ac præprimis Anton. Augustinus Tarraconensis Archi-Episcopus videntur consensisse, ita tamen, ut Catholici, quamvis epistolas illas præcis Pontificibus abjudicent, veritates et piissimas sententias in iisdem assertas venerentur.

116. *Dico.* Epistolæ Decretales veterum Pontificum ad SIRICIUM usque videntur esse supposititiæ.

Prob. Illæ Decretales sunt pseudepigraphæ ac supposititiæ, quas per octo priora secula nullus vel Pontifex, vel scriptor Ecclesiasticus, nullum etiam Concilium memorat: quarum argumenta illis Ecclesiæ seculis non conveniunt: quæ ex epistolis, libris et decretis posteriorum Pontificum, Patrum et Conciliorum sunt compilatæ: quæ diversis licet temporibus et a diversis exarata eundem plane stylum et scribendi characterem servant, eumque barbarum et ab illorum elegantia temporum prorsus alienum: ac demum in quibus temporum ratio non coheret: sed quoad hæc omnia dictæ veterum Pontificum epistolæ deficiunt; ergo sunt supposititiæ.

Prob. min. 1º. Si ante seculum IX. ulla Decretalium illarum facta esset mentio; ergo vel a SIRICIO, vel ab INNOCENTIO I., vel a S. LEONE, vel ab aliis SS. Pontificibus, aut certe a S. HIERONYMO in catalogo Script. Eccl.: atqui nullus ex his omnibus earum ullibi meminit; unde et DIONYSIUS EXIGUUS in seculo VI. suam collectionem Canonum summa acuratione congestorum, inchoavit a SIRICIO P., quam præ aliis collectionibus probavit Ecclesia.

2º. Epistolæ Episcoporum, libri SS. Patrum, decreta Conciliorum, quæ supersunt ex quatuor primis Ecclesiæ seculis usque ad SIRICIUM, passim agunt de hæresibus illorum temporum, de persecutionibus Ecclesiæ, de Confessoribus, Martyribus et Lapsis; ergo cum dictæ veterum Pontificum epistolæ vix quidquam de his omnibus memorent, illarum argumenta cum primis Ecclesiæ seculis haud congruunt.

3º. In singulis epistolis extant sententiæ ad verbum exscriptæ ex posteriorum Patrum, Conciliorum et Pontificum scriptis ac decretis; et quæ in illis epistolis leguntur exscriptæ, cum cæteris partibus non coherant, maxime quoad *stylum*; manifestum igitur indicium est, hæc præcis Decretalibus adsuta fuisse: id quod exinde magis patet, quod eæ Decretales S. Scripturam juxta versionem Vulgatam frequenter usurpent, quam S. HIERONYMUS longo post tempore adornavit.